

Openbaar
Primair
Onderwijs
Almelo

Kwaliteitshandboek

Openbaar Primair Onderwijs Almelo

Kwaliteitszorg moet je doen

Vastgesteld juni 2016
Update 3.0 060219

Voorwoord

In dit handboek wordt beschreven op welke wijze de Stichting Openbaar Primair Onderwijs (OPOA) het kwaliteitsbeleid en de daarbij behorende processen vorm en inhoud geeft. Het handboek beoogt zowel de kwaliteit van het onderwijs op de scholen van OPOA te monitoren als te zekeren én een continu proces van kwaliteitsverbetering tot stand te brengen.

Het handboek is een intern/ extern verantwoordingsdocument, maar bovenal bedoeld als een praktisch en dynamisch werkdocument. Het is een wezenlijk onderdeel van de PDCA-cyclus kwaliteitszorg waardoor het nooit af is.

Dit handboek is opgesteld door drie schooldirecteuren als vertegenwoordigers van het managementteam. Hierbij werden ze ondersteund door de stafmedewerker kwaliteit en een masterstudente Onderwijswetenschappen van de Universiteit van Utrecht. De masterstudente werd begeleid door een van de schooldirecteuren van OPOA.

Met en is weten..... maar geen doel op zich.

Het is het startpunt om verschillende werkwijzen en aanpakken met elkaar te vergelijken en van én met elkaar te leren. En zo planmatig met elkaar te werken aan een kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod voor al die leerlingen die nu en in de toekomst onderwijs volgen op één van de scholen van OPOA.

A. Kraak
Voorzitter CvB

Inhoudsopgave deel A

1. Inleiding	4
<i>Verantwoording</i>	4
2. Visie	4
3. Doelstellingen	5
<i>Hoofddoel</i>	5
<i>Subdoelen</i>	
4. De organisatie	5
<i>Typering van de stichting</i>	5
<i>Organisatiestructuur</i>	6
<i>Leerlingpopulatie</i>	6
5. Werkwijze	7
<i>Instrumentarium kwaliteitszorg</i>	7
<i>Kwaliteitszorg</i>	7
<i>Kwaliteitsbeleid</i>	8
6. Instrumentarium: matrix	
7. Uitwerking per instrument	
8. Bijlage: Schoolzelfevaluatie	

1. Inleiding

Kwaliteitszorg heeft maar één doel: het realiseren van een continu proces van verbetering van het onderwijsaanbod in al haar aspecten ten gunste van de ontwikkeling van alle leerlingen. Een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van dit continue verbeterproces is het tot stand brengen van een lerende organisatie: het leren van en door elkaar in alle lagen van de organisatie. Uitvoering geven aan het kwaliteitsinstrumentarium zoals in dit handboek beschreven, kan hiertoe het middel zijn. Het middel om een cyclus van planmatig werken te realiseren waarin de leerling en de kwaliteit van het onderwijsaanbod centraal staan.

De kwaliteitszorg mag zich volgens de visie van OPOA niet beperken tot alleen de onderwijsopbrengsten, waarmee bedoeld wordt de resultaten van de leerlingen op de basisvaardigheden taal, lezen en rekenen. Onderwijs is zoveel meer dan dat. Onderwijsopbrengsten zijn in de visie van OPOA de resultaten van alle investeringen en inzet die gepleegd wordt elke dag weer.

Het instrumentarium dat OPOA hanteert om de kwaliteitszorg gestalte te geven bestaat dan ook uit instrumenten die het mogelijk maken de schoolontwikkeling en de daarbij behorende ondersteunende processen zoals leerkrachtvaardigheden, veiligheid en sociaal-emotionele ontwikkeling te monitoren en als sturingsinstrument te gebruiken.

Het kwaliteitshandboek is bedoeld als een 'dynamisch' instrument, dat wil zeggen dat het voortdurend bijgesteld moet worden op basis van evaluatie van de opbrengsten die gegenereerd worden. Deze opbrengsten zijn niet alleen transparant, maar dienen ook te leiden tot conclusies zodat er sturingsinformatie aan ontleend kan worden, zowel wat betreft het te voeren beleid als met betrekking tot de ingezette instrumenten zelf.

Verantwoording

Het kwaliteitshandboek heeft een tweeledig functie:

1. Het kwaliteitshandboek is een praktisch werkdocument bedoeld om op structurele wijze de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en te verbeteren ten behoeve van OPOA als organisatie: de leerlingen, de scholen, het managementteam en het college van bestuur.
2. Daarnaast is het handboek een intern en extern verantwoordingsdocument ten behoeve van: de raad van toezicht, gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, onderwijsinspectie en stakeholders. Voor het openbaar onderwijs in het bijzonder geldt dat ze per definitie opereert in een maatschappelijke context en een 'publieke' voorziening is, waardoor er ook sprake is van een verantwoordingsplicht aan de samenleving.

Deze beide functies –uitvoering en verantwoording- van het handboek zijn wezenlijk voor het optimaal bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs binnen OPOA. Om het handboek zowel als werkdocument als verantwoordingsdocument te kunnen gebruiken is

transparantie voorwaardelijk. Transparantie met betrekking tot de wijze waarop de kwaliteitszorg is ingericht, welke instrumenten daarbij worden gebruikt, wat de opbrengsten zijn en welke afspraken er zijn over de standaarden, de uitvoering en de ambities. Dit maakt het voor OPOA en de scholen van OPOA mogelijk het gesprek aan te gaan met elkaar (CvB, managementteam, schoolteam, ouders en mogelijke andere partners) over het te voeren beleid op school- en organisatieniveau.

2. Visie

In de visie van OPOA op kwaliteitszorg en kwaliteitsbeleid staat het begrip integraliteit centraal. Het ontwikkelen van kinderen beperkt zich niet tot het bereiken van gestelde doelen op de cognitieve vaardigheden, maar heeft evenzeer betrekking op hun sociaal-emotionele groei, creatieve ontwikkeling en het kennis hebben van de wereld.

Output op basis van kengetallen geeft waardevolle informatie, maar zegt nog niets over de wijze waarop deze kengetallen tot stand zijn gekomen en hoe die zich verhouden tot een evenwichtige ontwikkeling van elk kind afzonderlijk. Integrale kwaliteitszorg gaat ook over die aspecten: wat zijn pedagogisch-didactische vaardigheden van een leerkracht, hoe wordt de zorgvraag van een kind beantwoordt, hoe komt kennisdeling in de school en organisatie tot stand, is de omgeving veilig, enz.

Integrale kwaliteitszorg richt zich op het tot stand brengen van die veranderingen die de kwaliteit van het primaire proces verbeteren: het leren van leerlingen. Alle factoren die hierop van invloed zijn dienen hierbij te worden betrokken.

Het is die integraliteit die het handboek probeert te 'vangen' in het kwaliteitsinstrumentarium dat gebruikt wordt, om zo in de breedte van het onderwijs te kunnen sturen op het verbeteren van de kwaliteit.

3. Doelstellingen

Hoofddoel

- Het continu en systematisch bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het primaire proces. Dit dient te leiden tot een onderwijsomgeving die elk kind de mogelijkheid biedt om zich optimaal te ontwikkelen in een veilige omgeving die de leerling uitdaagt en stimuleert.
- Het tot stand brengen van OPOA als lerende organisatie op school- en stichtingsniveau.

Subdoelen

- Het realiseren van een basisniveau m.b.t. de kwaliteit van het onderwijs op alle scholen van OPOA.
- Het versterken van het planmatig werken op school- en organisatieniveau.
- Het vroegtijdig detecteren van risico's op school- en organisatieniveau.
- Het verbinden van de opbrengst van het kwaliteitsinstrumentarium aan de managementrapportages, de schoolontwikkeling en de ontwikkeling van OPOA als geheel.
- Eenduidigheid met betrekking tot de inhoud, de werkwijze en de materialen waarmee de kwaliteit op de scholen van OPOA bewaakt en verbeterd wordt.

4. Organisatie

Typering van de stichting

OPOA vormt het bevoegd gezag van 10 basisscholen. Dit zijn 9 reguliere basisscholen, waaronder 1 school die onderwijs verzorgt vanuit het Daltonconcept. Daarnaast is er 1 school voor speciaal basisonderwijs en een locatie (nevenvestiging van één van de basisscholen) waar NT2-leerlingen en asielzoekerskinderen onderwijs ontvangen. Zeven scholen zijn officieel opleidingsschool en werken daarin samen met de Hogeschool Edith Stein en de regio.

OPOA maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Twente Noord 2301, waar aansturing van de scholen plaats vindt in het kader van Passend Onderwijs.

OPOA verzorgt onderwijs voor ca. 2700 leerlingen. Het personeelsbestand bestond op 01-10-2015 uit 279 medewerkers, waarvan 204 vrouwen en 75 mannen. Van de 204 vrouwelijke medewerkers werken 44 vrouwen fulltime en 184 parttime. Meer dan de helft van de mannelijke medewerkers werken fulltime (31) en de rest werkt parttime (20). Bijna 60 % van de medewerkers zijn ouder dan 45 jaar (zie tabel 1).

Tabel 1. Leeftijdsopbouw medewerkers (01-10-2015)

Leeftijd	Aantal medewerkers	Percentage %
< 25	4	1,4
25-35	64	22,9
35-44	48	17,2
45-54	55	19,7
55-64	107	38,4
65 >	1	0,4
Totaal	279	100

Organisatiestructuur

De Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo (OPOA) wordt aangestuurd door een eenhoofdig College van Bestuur en Raad van Toezicht (RvT). De voorzitter van het college van bestuur (CvB) is integraal bestuurder, hij/zij beheert alle portefeuilles en is integraal verantwoordelijk.

De directeuren van de basisscholen vormen samen het managementteam. Dit managementteam voorziet de voorzitter van het CvB gevraagd en ongevraagd van advies. Daarnaast is elk van hen verantwoordelijk voor de eigen school. Zij zijn verantwoordelijk voor het beleid dat op hun school wordt gevoerd en leggen hierover verantwoording af aan het College van Bestuur

Het College van Bestuur en het managementteam (MT) wordt in de dagelijkse leiding terzijde gestaan door een stafbureau dat de volgende disciplines omvat: Secretariaat, financiën, huisvesting, kwaliteitszorg, leerlingenzorg, P&O, projectbeheer en huisvesting.

Elke school kent een medezeggenschapsraad (MR) waarin ouders en personeel vertegenwoordigd zijn. Deze MR heeft een instemmings- en adviesrecht ten aanzien van schoolspecifieke aangelegenheden. De directeur van de school is hierbij als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag gesprekspartner en heeft een adviserende rol.

Voor zaken die de gehele organisatie betreffen vervult de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) het advies- en instemmingsrecht. Het CvB van OPOA is als bevoegd gezag de gesprekspartner van de GMR.

Leerlingpopulatie

Om gericht te kunnen werken aan de verbetering van onderwijskwaliteit is gedegen kennis van de leerlingpopulatie nodig. De kenmerken van de schoolpopulatie zijn bepalend voor zowel het onderwijsproces als het onderwijsaanbod en dus van wezenlijk belang voor de schoolontwikkeling en het realiseren van voldoende opbrengsten. Elke school van OPOA heeft

de leerlingkenmerken in beeld om zo te kunnen anticiperen in hun schoolontwikkeling op de populatie.

De samenstelling van de leerlingpopulatie van OPOA wijkt in de eerste oogopslag niet veel af van de landelijke referentiesteekproef waar Almelo behoort tot de groep middelgrote steden. Hoewel etnische afkomst niet meer gewogen wordt als een leerlingkenmerk is deze achtergrond van een deel van de leerlingen van OPOA (CA. 20%) wel van invloed op de samenstelling van de afzonderlijke schoolpopulaties, zoals ook sociaaleconomische factoren hierop van invloed zijn. Dit wordt met name veroorzaakt door het gegeven dat het merendeel van de ouders kiest voor een school in de directe woonomgeving. Drie scholen van OPOA kenmerken zich door een eenzijdig samengestelde populatie op basis van opleidingsniveau en/of etnische afkomst. Twee scholen van OPOA vervullen een stedelijke functie, op deze scholen is het gemiddelde opleidingsniveau het hoogst en het aantal kinderen met een andere etnische achtergrond het geringst. De overige reguliere basisscholen worden bezocht door een heterogeen samengestelde leerlingenpopulatie.

Dat het speciaal basisonderwijs (SBO) en de school voor Nederlands als Tweede Taal (NT2)/asielzoekers een geheel eigen populatie kent en daardoor op een aantal onderdelen van de kwaliteitszorg over afwijkende instrumenten beschikt, spreekt voor zich. In afstemming met de voorzitter van het CvB beschrijven zij hun eigen indicatoren en ambitieniveau.

5. Werkwijze

Instrumentarium kwaliteitszorg

Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen monitoren maakt OPOA gebruik van een geheel van instrumenten, dat is opgenomen in de matrix kwaliteitszorg (zie bijlage). Deze matrix wordt jaarlijks geactualiseerd en één keer per vier jaar geëvalueerd en bijgesteld evenals het kwaliteitshandboek zelf.

De opbrengst van het instrumentarium is het richtsnoer voor de scholen in hun schoolontwikkeling met als doel de kwaliteit van het onderwijs centraal te stellen en te verbeteren. Op basis van de opbrengsten van het instrumentarium voeren de scholen kwaliteits- en schoolbeleid.

Op organisatieniveau wordt de opbrengst van het instrumentarium op dit moment (juni 2016) incidenteel gedeeld met het managementteam. Een formele relatie tussen de opbrengst van het instrumentarium en de managementgesprekken is nog niet gerealiseerd. Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen verbeteren is een inhoudelijke relatie tussen de managementgesprekken en de opbrengsten van het kwaliteitsinstrumentarium gewenst. Op

bestuursniveau wordt voor zover ter zake doende de opbrengst neergelegd in de kwartaalrapportages.

Daarnaast is het aan te bevelen om structureel zowel op school- als organisatieniveau de opbrengsten van het instrumentarium te bespreken. Hierdoor kan een permanente verbeterstructuur ontstaan, die leidt tot planmatig handelen op school- en organisatieniveau, zodat kwaliteitsverbetering geen eenmalige gebeurtenis is maar een continu proces. Wanneer de opbrengst van een van de instrumenten aan de orde is in het MT vindt -indien gewenst- gelijktijdig evaluatie en bijstelling plaats van het instrument.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg krijgt vorm door de inzet van instrumenten die als peilstok dienen voor de kwaliteit van het onderwijs in de volle breedte. Van elk afzonderlijk instrument wordt achtereenvolgens de standaard, de indicatoren, de ambitie, de PDCA-cyclus en de werkafspraken beschreven.

Voor het tot stand brengen van de PDCA-cyclus en daarmee het planmatig werken zijn de beschreven indicatoren en het ambitieniveau bepalend. De indicatoren vormen door middel van grenswaarden een standaard waaraan de opbrengsten per school minimaal moeten voldoen. Als een school dit niet weet te realiseren kan dit een signaal zijn met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs en kan extra inzet door school of OPOA als organisatie gewenst zijn. Het is zowel voor de school zelf als voor OPOA van essentieel belang dat tijdig kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het onderwijs op een van de scholen een risico vormt. De wijze waarop de scholen zorg dragen voor de uitvoering wordt beschreven in de werkafspraken. Deze werkafspraken dragen eraan bij dat de basis bij alle scholen tenminste gelijk is.

Kwaliteitsbeleid

De relatie tussen de indicatoren en het ambitieniveau is de leidraad voor de schoolontwikkeling en het schoolbeleid. Het geheel van alle opbrengsten is van invloed op het te voeren strategisch beleid en de organisatieontwikkeling. De wijze waarop de kwaliteitszorg op basis van meetbare opbrengsten gerealiseerd wordt is beschreven in deel B van dit document.

Het is niet mogelijk om alle opbrengsten in kaart te brengen. Scholen werken aan veel meer dan wat er getoetst wordt met de instrumenten en dat wat meetbaar is. Ze investeren veel in de persoonlijke ontwikkeling van hun leerlingen en juist die persoonlijke groei is moeilijk meetbaar. Wel kunnen standaarden en werkafspraken benoemd worden voor een aantal van die niet meetbare opbrengsten.

6. Instrumentarium

In dit deel van het handboek worden de verschillende instrumenten waarmee de kwaliteit worden gemeten achtereenvolgens een voor een kort beschreven. Aanvullend wordt de standaard, indicatoren, ambitie, PDCA-cyclus en de werkafspraken geformuleerd. De instrumenten zijn geordend ondergebracht onder domeinen: onderwijsopbrengsten, onderwijsprocessen, zorg, ondersteunende processen, besturingsprocessen, waardering en externe integrale evaluatie.

Matrix kwaliteit: zie bijlage

7. Uitwerking per instrument

Per instrument worden de standaard, de indicatoren, ambitie en werkafspraken beschreven. Elk instrument met daarbij de behorende beschrijving wordt afzonderlijk besproken en vastgesteld door het MT. Daarnaast worden de opbrengsten van het instrumentarium zoveel mogelijk breed gedeeld.

Op dit moment is nog niet elk instrument uitgewerkt, maar wel opgenomen in de planning. De blauw gedrukte items zijn die inhoud die door het managementteam (de gezamenlijke schooldirecteuren) zijn besproken en vastgesteld. Alle overige items worden als (voorlopig) uitgangspunt gehanteerd en zijn als bespreekpunt opgenomen in de planning voor de komende jaren.

Onderwijsresultaten: tussenopbrengsten

Standaard

- Elke school monitort de onderwijsopbrengsten van groep 3 t/m 8 op de basisvaardigheden Taal, Rekenen, Spelling en Begrijpend Lezen door middel van het CITO-toetsinstrumentarium.
- Afhankelijk van de schoolpopulatie kan elke school kiezen voor aanvullende toetsen als woordenschat, studievaardigheden e.d.
- De behaalde onderwijsopbrengsten zijn op school- ; groeps- en leerlingniveau bepalend voor het onderwijsaanbod.

Indicatoren ->wanneer tevreden

- Van de onderwijsopbrengsten op de 5 toetsen DMT3, DMT4, RW4, RW6 en BL6 zijn er tenminste 4 op of boven de ondergrens.
- Indien gewenst vindt op basis van de bovenstaande 5 meetpunten een verdiepte analyse plaats van de opbrengsten van alle leerjaren van alle scholen op taal, rekenen en begrijpend lezen. Dit overzicht is voor intern gebruik.
- Als op basis van de verdiepte analyse sprake is van 4 of meer onvoldoendes op een basisvaardigheid dan kan dit aanleiding zijn voor sturing.
- Van de onderwijsopbrengsten van alle scholen op een basisvaardigheid zijn er tenminste 5 boven de ondergrens.
- De gemiddelde opbrengsten van alle OPOA-scholen samen op de afzonderlijke basisvaardigheden liggen op niveau III.

Ambitie

- De gemiddelde opbrengsten van alle OPOA-scholen samen op de afzonderlijke basisvaardigheden liggen hoog op niveau III/laag in niveau II.
- Het percentage leerlingen in niveau IV en V is elk niet groter dan 20%
- Het percentage leerlingen niveau I is ten minste 20%

PDCA-cyclus

- Elke school evalueert en analyseert twee keer per jaar met het team de toetsopbrengsten en stemt het onderwijsaanbod hier op af.
- Jaarlijks wordt het totaal van onderwijsopbrengsten geëvalueerd en geanalyseerd met het MT en het beleid van de organisatie op afgestemd

Werkafspraken

- De opbrengsten van het toetsinstrumentarium op leerlingniveau worden twee keer per jaar besproken met de ouders.
- Indien gewenst worden scholen ondersteund door het stafbureau bij een nadere analyse en/of plan van aanpak

Onderwijsresultaten: Signaleringsnormen ten behoeve van de monitoring van de tussenresultaten

In het kader van de kwaliteitszorg bij OPOA is de wens uitgesproken om te kunnen beschikken over een eigen “instrument” om de tussenresultaten op de scholen te kunnen volgen en te waarderen nu de Inspectie van het Onderwijs sinds januari 2016 deze waardering niet meer in haar toezichtkader heeft opgenomen.

Algemeen uitgangspunt t.b.v. de monitoring is dat wordt gekeken naar de tussen- en eindresultaten van de OPOA-scholen op de CITO-LOVS toetsen naar analogie van de werkwijze die de inspectie in het verleden hanteerde. Dat betekent dat voor de vakgebieden rekenen-wiskunde (RW) en begrijpend lezen (BL) bij de waardering van de resultaten de tweedeling “*minder dan 15 % gewogen leerlingen*” en “*15% en meer gewogen leerlingen*” wordt toegepast en dat dit niet gebeurt voor de vakgebieden technisch lezen (TL) en spelling (Sp).

Voorstel voor Begrijpende lezen en Rekenen-Wiskunde:

< 15% gewogen leerlingen: ondergrens OPOA-norm: midden niveau III (d.i. de landelijk behaalde gemiddelde vaardigheidsscore!)

≥ 15% gewogen leerlingen: ondergrens OPOA-norm: midden niveau IV + 2 punten ('code oranje')

N.B. Komt de gemiddelde groepscore onder midden IV (dit zijn de 30% laagst presterende leerlingen) dan spreken we van 'code rood'.

Voorstel voor Technisch Lezen en Spelling (niet-werkwoorden):

Analoog aan de voormalige inspectie-normen is het voorstel voor alle scholen dat als *signaleringswaarde* wordt gehanteerd dat de gemiddelde vaardigheidsscore van een groep zich tenminste moet bevinden aan de bovenkant van het interval van niveau IV (dit zijn de 40% zwakst presterende leerlingen).

Hierna volgen de overzichten per vakgebied met de bijbehorende “OPOA-ondergrens” .

Technisch lezen

Tabel 1. Signaleringsnormen OPOA Cito DMT (vanaf versie 2009)

Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA c.q. voorheen inspectienorm
Groep 3 M	23	21
Groep 3 E	36	33
Groep 4 M	53	48
Groep 4 E	62	56
Groep 5 M	70	66
Groep 5 E	76	71
Groep 6 M	83	81
Groep 6 E	86	84
Groep 7 M	88	86
Groep 7 E	93	91
Groep 8 M	96	94

Groen: Afgerond de hoogste gemiddelde vaardigheidsscore in niveau IV

Begrijpend lezen

Tabel 2a. Signaleringsnormen OPOA Cito Begrijpend lezen - (oude versie)

Begrijpend lezen (oude versie)			
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA/ voorheen Inspectienorm	
		Schoolgroep	
		< 15% gewogen leerlingen	≥ 15% gewogen leerlingen
Groep 3 E	-2		
Groep 4 M	13		
Groep 4 E	18		
Groep 5 M	25	25	20
Groep 6 M	32	32*	26*
Groep 7 M	44	45	38
Groep 8 B	53		
Groep 8 M	55	55	47

* Ondergrens die de Onderwijs Inspectie voor groep 6 hanteerde tot januari 2016

Tabel 2b. Signaleringsnormen OPOA Cito Begrijpend lezen - Versie 3.0

Begrijpend lezen 3.0			
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA/ voorheen Inspectienorm	
		Schoolgroep	
		< 15% gewogen leerlingen	≥ 15% gewogen leerlingen
Groep 3 E	117	117	109 - 111
Groep 4 M	133	133	127 - 129
Groep 4 E	138	138	132 - 134
Groep 5 M	154	154	148 - 150
Groep 5 E	159	159	154 - 156
Groep 6 M	174	174	167 - 169
Groep 6 E	178	178	172 - 174
Groep 7 M			
Groep 7 E			
Groep 8 B			
Groep 8 M			

Oranje: Afgerond de middelste vaardigheidsscore in niveau IV + 2 punten ('code oranje')

Rekenen-Wiskunde

Tabel 3a. Signaleringsnormen OPOA Cito Rekenen en Wiskunde - (oude versie)

Rekenen en Wiskunde (oude versie)			
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA/ voorheen Inspectienorm	
		Schoolgroep	
		< 15% gewogen leerlingen	≥ 15% gewogen leerlingen
Groep 3 M	32		
Groep 3 E	43		
Groep 4 M	52	50	45
Groep 4 E	62	61	56
Groep 5 M	72	71	65
Groep 5 E	80	78	73
Groep 6 M	86	84	79
Groep 6 E	92	89	84
Groep 7 M	100	98	94
Groep 7 E	105	102	99
Groep 8 B	109		
Groep 8 M	112	110	106

Tabel 3b. Signaleringsnormen OPOA Cito Rekenen en Wiskunde - Versie 3.0

Rekenen en Wiskunde 3.0			
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA/ voorheen Inspectienorm	
		Schoolgroep	
		< 15% gewogen leerlingen	≥ 15% gewogen leerlingen
Groep 3 M	115		109
Groep 3 E	138		133
Groep 4 M	162	161*	151* 158
Groep 4 E	182	180*	169* 177
Groep 5 M	203	203	198
Groep 5 E	214	214	211
Groep 6 M	227	227	225
Groep 6 E	239	239	235
Groep 7 M			
Groep 7 E			
Groep 8 B			
Groep 8 M			

* Ondergrens die de Onderwijs Inspectie voor groep 4 hanteerde tot januari 2016

N.B. gvs=151 ligt voor M4 op midden D-niveau, ofwel niveau V; het zelfde geldt voor gvs=169 in E4!!!

Groen: In hele getallen de gemiddelde vaardigheidsscore in niveau IV plus 2 punten (= code oranje).

Deze beoordeling wijkt daarmee sterk af van de waardering van de Inspectie in het verleden.

Is bijstellen van onze 'signaleringswaarden' wellicht nodig??

Spelling**Tabel 4a. Signaleringsnormen OPOA Cito Spelling - (oude versie)**

Spelling niet-werkwoorden		
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA
Groep 3 M	108	107.1 - 107.2
Groep 3 E	115	113.8 - 113.9
Groep 4 M	120	119.5 - 119.6
Groep 4 E	122	120.9 - 121.0
Groep 5 M	127	126.2 - 126.3
Groep 5 E	130	129.9 - 130.0
Groep 6 M	134	133.1 - 133.2
Groep 6 E	137	136.8 - 136.9
Groep 7 M	139	138.5 - 138.6
Groep 7 E	140	139.8 - 139.9
Groep 8 B	142	141.0 - 141.1
Groep 8 M	143	142.7 - 142.8

Groen: De hoogste gemiddelde vaardigheidsscore in niveau IV en de laagste in niveau III

Tabel 4b. Signaleringsnormen OPOA Cito Spelling 3.0

Spelling niet-werkwoorden 3.0		
Groep	Landelijk Gemiddelde Vaardigheidsscore	Ondergrens norm OPOA
Groep 3 M	145	139 - 140
Groep 3 E	198	192 - 193
Groep 4 M	237	232 - 233
Groep 4 E	263	258 - 259
Groep 5 M	295	291 - 292
Groep 5 E	311	307 - 308
Groep 6 M	317	313 - 314
Groep 6 E	333	330 - 331
Groep 7 M		
Groep 7 E		
Groep 8 M		

Groen: Afgerond de hoogste gemiddelde vaardigheidsscore in niveau IV en de laagste in niveau III

Onderwijsresultaten: Entreetoets groep 7

De Entreetoets groep 7 maakt deel uit van het CITO-LOVS en wordt door de scholen gebruikt bij de sturing van het onderwijsaanbod groep 8 als ondersteuning bij het VO-advies. De entreetoets onderzoekt de gebieden taal, rekenen, wiskunde en studievvaardigheden.

Standaard

- Aan het eind van groep 7 wordt op alle OPOA-scholen de CITO-Entreetoets afgenomen.
- PRO-leerlingen en leerlingen met een IQ <80 mogen in overleg met de ouders uitgesloten worden van deelname aan de Entreetoets

Indicatoren

- De opbrengsten van de Entreetoets liggen in het verlengde van de opbrengst van het LOVS.
- Haalt een school het landelijk gemiddelde niet dan is het negatieve verschil niet groter dan 3 punten.

Ambitie

- De opbrengsten van de Entreetoets liggen ten minste op het landelijk gemiddelde.

PDCA cyclus

- De opbrengst van de Entreetoets wordt jaarlijks op schoolniveau geëvalueerd, geanalyseerd en vertaald naar een passend onderwijsaanbod zowel op groeps- als op leerlingniveau.
- De opbrengst van de Entreetoets en de daarop gepleegde inzet wordt aan het eind van het schooljaar groep 8 geëvalueerd in relatie tot de eindopbrengsten.
- De opbrengst van de Entreetoets wordt jaarlijks in combinatie met de overige onderwijsopbrengsten op bestuursniveau geëvalueerd, geanalyseerd en gebruikt voor bovenscholse sturing, ondersteuning en inzet van middelen met als doel de kwaliteit van het onderwijs te versterken.

Werkafspraken

- De Entreetoets eind groep 7 kan gebruikt worden als vervanging van de CITO-toetsen van het reguliere LOVS.
- De opbrengst van de Entreetoets is naast het LOVS een van de middelen die wordt gebruikt om het onderwijsaanbod in groep 8 aan te sturen en het aanbod groep 5 tot en met 7 bij te stellen.
- Ouders en leerlingen worden geïnformeerd over de uitkomst en het hierbij behorende uitstroomperspectief ->discussie niet afgerond, geen besluit genomen over dit punt
- Elke school gebruikt de opbrengst van de Entreetoets naast het LOVS als sturingsmiddel voor het onderwijsaanbod in groep 8

Vastgesteld 18-06-2018

Onderwijsresultaten: Centrale eindmeting

OPOA hanteert voor de centrale eindmeting van de onderwijsopbrengsten de CITO-eindtoets. Deze sluit aan op het CITO-LOVS da door de OPOA-scholen gehanteerd wordt.

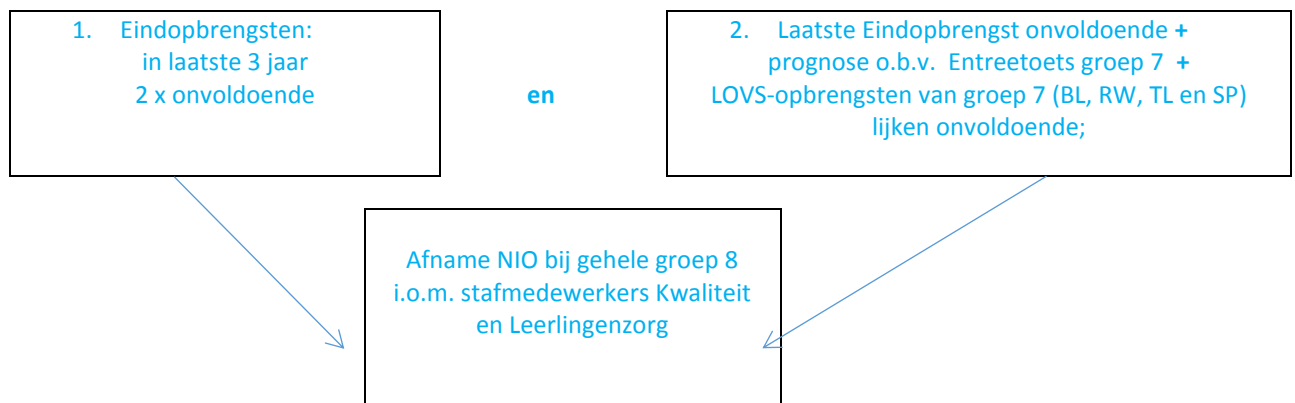
Standaard
<ul style="list-style-type: none">• Alle leerlingen van groep 8 nemen deel aan deze eindmeting met uitzondering van die leerlingen waarvan in de wet is omschreven dat ze niet hoeven deel te nemen.
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none">• De eindopbrengst van elke school afzonderlijk is tenminste boven de ondergrens van de schoolgroep waartoe de school behoort.
Ambitie
<ul style="list-style-type: none">• 80 % van de OPOA-scholen behaalt tenminste het landelijk gemiddelde van de schoolgroep waartoe de school behoort .
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none">• Op basis van een jaarlijks risico-inventarisatie en analyse wordt door het MT in overleg met de voorzitter CvB beleid en inzet bepaald om voldoende eindopbrengsten te realiseren.• De eindopbrengsten worden jaarlijks geëvalueerd in het directeurenraad.• De eindopbrengsten van elke afzonderlijke school worden jaarlijks op schoolniveau geëvalueerd en geanalyseerd, waarna afstemming van het onderwijsaanbod plaats vindt.• De wijze waarop de afstemming gerealiseerd wordt, wordt opgenomen in het jaarplan van de school.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none">• De toets wordt afgenomen conform de richtlijnen.• Binnen een week nadat de eindopbrengst van de leerlingen bekend is wordt ouder en kind geïnformeerd.

Onderwijsresultaten: Beslisschema inzet NIO groep 8

Situatie A: schoolniveau

1. Eindopbrengsten van de school: in de laatste 3 jaren 2 x onvoldoende resultaat
en
2. Laatste Eindopbrengst onvoldoende + prognose o.b.v. Entreetoets groep 7 + de LOVS-opbrengsten van groep 7 (BL, RW, TL en SP) lijken allemaal onvoldoende;

Besluit: Afname van de NIO t.b.v. de gehele groep 8 i.o.m. de stafmedewerkers Kwaliteit en Leerlingenzorg.

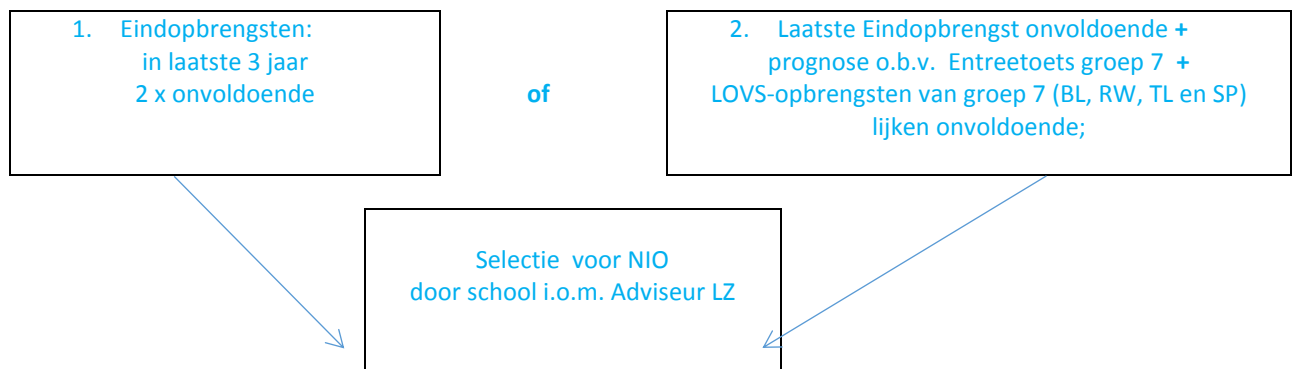
Vervolgstappen:

3. Verdiepte analyse van de onderwijsopbrengsten eind groep 7/ begin groep 8 m.i.v. de stafmedewerkers Kwaliteit en Leerlingenzorg. Zie ook beslisschema bij situatie B.
4. Plan van aanpak in groep 8 wordt opgesteld door school.
5. Ondersteuning van de school en monitoring van de voortgang door de stafmedewerkers Kwaliteit en Leerlingenzorg (intensieve inzet).
6. Evaluatie van de opbrengsten en het proces aan het einde van het schooljaar.

Situatie B: Leerlingniveau

1. Eindopbrengsten van de school: in de laatste 3 jaren 2 x onvoldoende resultaat
of
2. Laatste Eindopbrengst onvoldoende + prognose o.b.v. Entreetoets groep 7 + de LOVS-opbrengsten van groep 7 (BL, RW, TL en SP) lijken allemaal onvoldoende;

Besluit: Selecteren van leerlingen voor de afname van de NIO i.o.m. de adviseur Leerlingenzorg m.b.v. het protocol *Signalering leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten*-> Stap 4.

Vervolgstappen:

3. Verdiepte analyse of het onderwijsaanbod in voldoende mate is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerling m.i.v. de stafmedewerker Leerlingenzorg.
4. Check op OPP c.q. leerlingdossier. Zie stap 7 van het protocol *Signalering leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten*.
5. Vaststellen van welke leerlingen de resultaten buiten de opbrengsten mogen worden gehouden o.b.v. hun beperkte cognitieve capaciteiten.
6. Evaluatie van de opbrengsten en het proces aan het einde van het schooljaar.

Onderwijsresultaten: Signalering van leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten i.v.m. de opbrengsten

Doel:

Selecteren van leerlingen waarvan het vermoeden is dat er bij hen sprake is van *beperkte cognitieve capaciteiten* ten behoeve van deelname aan een groepsgewijs af te nemen intelligentieonderzoek in het begin van groep 8. Voor de beoordeling van de eind- en tussenresultaten van een school sluit de inspectie namelijk de leerresultaten van leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten uit.

Werkwijze volgens de inspectie:

De beperkte cognitieve capaciteit van de leerling kan de school op twee manieren aantonen:

- uit de gegevens in het leerlingdossier blijkt dat de leerling maximaal het eindniveau van leerjaar 6 zal behalen voor taal en rekenen.
- de leerling heeft een IQ onder de 80. Bij een IQ-test geldt dat deze voldoet aan de criteria van de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN). Indien de IQ-test ouder is dan twee jaar bevestigen gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem de uitkomsten van de eerdere IQ-test. (Januari 2015: *Aanvulling Analyse en waardering opbrengsten PO - Onderwijsinspectie*).

Stappenplan OPOA:

De leerresultaten van de leerlingen in groep 7 op de CITO-toetsen worden gescreend op signalen van *beperkte cognitieve capaciteiten*. Indicator hiervoor is dat uit het LOVS naar voren komt dat de betreffende leerling maximaal het **eindniveau van leerjaar 6** zal behalen voor taal en/of rekenen.

Bij de groep leerlingen die op één of beide vakgebieden E6- niveau niet lijken te gaan halen wordt middels intelligentieonderzoek nagegaan wat hun cognitieve capaciteiten zijn (IQ<80?).

STAP 1: DL-Check

In Esis wordt de didactische leeftijd (DL) van de leerlingen gecontroleerd op juistheid.

Bij een doublure of versnelling moet de DL van de leerling worden aangepast aan de DL die hoort bij de groep waarin de leerling zit.

Toelichting: Als de DL van de leerling niet overeenstemt met die van de groep is het door ESIS gegenereerde Leerrendement (LR) en de Leerachterstand (LA) van de betreffende leerling niet te gebruiken als een correcte indicator voor de leerontwikkeling van deze leerling.

STAP 2: Genereren groepsoverzichten

Genereer in ESIS voor groep 7 het overzicht van de leerling-resultaten voor de twee kernvakken:

- rekenen en wiskunde;
- begrijpend lezen;

Dit kan in ESIS met behulp van **Overzicht 1.8: Signalering LWOO/PRO**: de route is:

Mijn Menu -> Toetsoverzicht -> kies een klas -> volgende -> overzicht per groep

-> Kies hier twee vakgebieden om te tonen, te weten BL en RW ->

->Kies linksboven de knop "tonen als"->

->Kies: Signalering LWOO/PRO voor het tonen van de leerachterstanden (LA) per vakgebied.

STAP 3: Check op leerachterstanden

Zoek in het groepsoverzicht naar de leerlingen die voor de vakgebieden **rekenen en/of taal (RW+ BL) maximaal** het eindniveau van leerjaar 6 lijken te gaan halen in eind groep 8.

Toelichting: Eind groep 8 is hun functioneringsniveau (FN) dan < E6.

Signalen voor dit uitstroomniveau zijn:

- een leerrendement (LR) < 67% en/of
- een leerachterstand (LA) > 0,33.

STAP 4: Check LOVS met Entreetoets

In het kader van risico-detectie m.b.t. de opbrengsten worden van de gesignaleerde leerlingen de resultaten op de Entree-toets groep 7 besproken met de medewerker Kwaliteitszorg. Hierbij is het **Beslisschema inzet NIO groep 8** leidend voor de besluitvorming tot deelname van een leerling aan een groepsgewijs af te nemen intelligentieonderzoek.

STAP 5: Definitieve selectie

Bespreek met de adviseur Leerlingenzorg (GW) het totale ontwikkelingsbeeld van de leerlingen die voldoen aan de bovenstaande criteria. In het overleg tussen de Intern Begeleider, leerkracht en de adviseur Leerlingenzorg van OPOA wordt dan het definitieve besluit genomen om de leerling aan te melden voor het groepsgewijs af te nemen intelligentieonderzoek.

STAP 6: Oudertoestemming

Vraag toestemming van de ouders voor deelname van hun kind aan een groepsgewijs af te nemen intelligentieonderzoek.

STAP 7: Check op OPP/Leerlingdossier

Overleg met de adviseur Leerlingenzorg of een OPP-Basisondersteuning wenselijk is voor de gesignaleerde leerlingen, of dat anderszins duidelijk kan worden aangetoond dat het leerstofaanbod afgestemd is geweest op het functioneringsniveau van de leerling.

Belangrijk is dat de vraag kan worden beantwoord of de individuele leerling een passend aanbod heeft gehad en of hij/zij zich heeft ontwikkeld naar zijn/haar mogelijkheden.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Inspectie van het Onderwijs: Regeling Leerresultaten primair onderwijs, nr. PO/1121802, 6 februari 2017

➤ **Leerlingen die de inspectie buiten de beoordeling van de eindresultaten laat**

Voor de beoordeling van de eind- en tussenresultaten van een school sluit de inspectie de leerresultaten van leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten uit.

De beperkte cognitieve capaciteit van de leerling kan de school op twee manieren aantonen:

- uit de gegevens in het leerlingdossier blijkt dat de leerling maximaal het eindniveau van leerjaar 6 zal behalen voor taal en rekenen.
- de leerling heeft een IQ onder de 80. Bij een IQ-test geldt dat deze voldoet aan de criteria van de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN). Indien de IQ-test ouder is dan twee jaar bevestigende gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem de uitkomsten van de eerdere IQ-test. (Januari 2015: *Aanvulling Analyse en waardering opbrengsten PO - Onderwijsinspectie*).

Toelichting:

Een goede onderbouwing voor het onderwijsaanbod aan deze leerlingen middels een OPP-document is "verplicht" bij eventuele uitsluiting van deze leerlingen bij de opbrengstbepaling.

*(Zie ook wij-leren.nl : **Beslisschema OPP Ja of Nee?**)*

- ##### ➤ **Analyse en Waardering van opbrengsten, 2014: Beoordeling ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (indicator 1.4)**

5.2 Werkwijze

Als er leerlingen zijn die bij indicator 1.4 beoordeeld moeten worden, is de vraag aan de orde of voldoende leerlingen zich naar verwachting hebben ontwikkeld.

De inspectie beoordeelt bij deze indicator de kwaliteit van de eigen leerlijnen niet (dit wordt bij de leerlingenzorg beoordeeld), maar beoordeelt uitsluitend of de leerling voldoende leerresultaten voor taal en/of rekenen en wiskunde heeft behaald ten opzichte van de door de school gestelde doelen voor deze leerling. Hierbij kijken we naar de laatst afgenomen toetsen. De doelen dienen in meetbare termen te zijn geformuleerd (bijvoorbeeld in vaardigheidsscores of DLE's).

Onderwijsresultaten: Kengetallen Leerrendementen

INDICATOREN ten behoeve van Uitstroomniveau en Opbrengsten

Een school kan het leerrendement van een leerling op één of meerdere vakgebieden op twee manieren benutten. Ten eerste als een indicator voor het te verwachten ontwikkelingsniveau dat de individuele leerling behaalt aan het einde van de basisschool c.q. zijn/haar uitstroomniveau richting het voortgezet onderwijs. Ten tweede als indicator ten behoeve van het bepalen van de opbrengsten op schoolniveau. In beide gevallen kan onderstaande informatie hierbij behulpzaam zijn.

INFORMATIE VOORAF

Om een leerrendement (LR) te kunnen berekenen is het van belang om te werken met de juiste kengetallen, in dit geval de didactische leeftijd van de leerling (DL) en het door hem/haar behaalde functioneringsniveau (FN) op een vakgebied. Vanwege de berekeningswijze voor het bepalen van het leerrendement van de leerling wordt hierbij het functioneringsniveau benaderd door gebruik te maken van het begrip 'didactische leeftijdsequivalent' (DLE). Het DLE geeft aan op welke didactische leeftijd de hypothetisch 'gemiddelde leerling' een bepaald beheersingsniveau of criterium bereikt.

Het **leerrendement** kan vervolgens worden berekend met de formule: $LR = DLE/DL \times 100\%$.

Bron: 'Onderzoek naar leervorderingen' van J.W. Geelhoed en J.P.M. Vieijra uit het *Handboek psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen*, Th.Kievit e.a., 1996.

Voorwaarde: CHECK DIDACTISCHE LEEFTIJD

Bij gebruikmaking van de gegevens uit het leerlingvolgsysteem is het noodzakelijk vooraf in het systeem te controleren of bij de start van de leerling in groep 3 de 'DL-teller' op nul staat.

De praktijk heeft geleerd dat dit bij ESIS-LOVS niet altijd het geval is, bijvoorbeeld wanneer kinderen gebruik hebben gemaakt van de maximale verblijfsduur in de kleutergroepen (instroom; groep 1; groep 2). Bij de start in groep 3 kan de didactische leeftijd dan zijn aangegeven als: DL=10 maanden. Een dergelijk verschil in DL ten opzichte van groepsgenoten heeft rechtstreeks invloed op de hoogte van het leerrendement van de leerling voor een bepaald vak, zoals ESIS-LOVS die genereert en de gebruiker toont in de resultatenoverzichten per vakgebied. Bij punt 4 wordt hier verder op ingegaan.

A. TOEPASSING OP LEERLINGNIVEAU

KENGETAL behalen Niveau 1F: LR = 83%

Wanneer een leerling functioneert op het niveau van Eind groep 7 kan dit worden gezien als een beheersing van de leerdoelen die horen het fundamenteel referentieniveau **1F** voor dat vakgebied*.

Binnen de CITO-niveau-waarderingschalen valt Niveau 1F op een bepaald vakgebied samen met de ondergrens van Niveau C. Landelijk gezien voldoet 75% van de leerlingen hieraan op het eind van de basisschool.

Het **kengetal** voor het leerrendement (LR) dat leidt tot functioneren op niveau **1F** is **83%**.

Een **LR < 83%** op een bepaald vakgebied indiceert derhalve dat de leerling op het moment van Eind groep 8 – d.w.z. na **60** maanden onderwijs vanaf de start in groep 3- voor dat vak nog niet functioneert op het niveau van Eind groep 7. (Dit laatste niveau komt overeen met een DLE van 50 maanden onderwijs. Het bijpassende leerrendement is dan: $LR = 50/60 \times 100\% = 83\%$.)

Let op! Bij **doublure** geldt een aangepast 'leerrendement 1F', zie hiervoor de informatie bij punt 4.

* Bij functioneren op 1F-niveau is de uitstroom richting VMBO-BK. Bron: ESIS.

B. TOEPASSING OP SCHOOLNIVEAU

KENGETAL t.b.v. OPBRENGSTEN BEPALING

In de 'Aanvulling Analyse en waardering opbrengsten po (januari 2015)' geeft de Onderwijsinspectie het volgende aan in **Deel C, paragraaf 3.1.1 en paragraaf 3.2.1: Leerlingen die de inspectie buiten de beoordeling van de (eind- en tussen-)resultaten laat**

Voor de beoordeling van de resultaten sluit de Inspectie de leerresultaten van leerlingen met beperkte cognitieve capaciteiten uit. De beperkte cognitieve capaciteiten van de leerling kan de school op twee manieren aantonen:

- uit de gegevens in het leerlingdossier blijkt dat de leerling maximaal het eindniveau van leerjaar 6 zal behalen voor taal én rekenen

- *de leerling heeft een IQ onder de 80. Bij een IQ-test geldt dat deze voldoet aan de criteria van de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN). Indien de IQ-test ouder is dan twee jaar bevestigen gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem de uitkomsten van de eerdere IQ-test.*

➤ **KENGETAL Opbrengsten: LR < 67%**

Vanwege bovenstaande beoordelingswijze wordt voor de invalshoek van de schoolopbrengsten de indicator **LR < 67%** van belang.

Een leerrendement lager dan 67% indiceert namelijk dat de leerling in Eind groep 8 (bij DL=60) nog niet zal functioneren op het niveau van Eind groep 6, dit is DLE=40. Het bijpassende leerrendement voor dat vakgebied is dan **LR= 40/60 x 100%= 67%**.

In het geval dat een leerling voor zowel taal als rekenen een leerrendement heeft < 67% zullen de resultaten van deze leerling buiten beschouwing worden gelaten door de onderwijsinspectie, als de school kan aantonen dat het onderwijsaanbod voor de betreffende leerling 'passend' is geweest, d.w.z. naast ambitieus ook realistisch en zo nodig bijgesteld na de evaluatie van een planperiode. (HGW-werkwijze volgens de PDCA-cyclus).

Hoewel het opstellen van een ontwikkelingsperspectief (OPP) in dit soort situaties geen verplichting is, acht de onderwijsinspectie een overleg met een schoolpsycholoog/orthopedagoog over de hoogte van het te verwachten uitstroomniveau van de leerling wel van wezenlijk belang.

KENGETALLEN LEERRENDEMENTEN BIJ DOUBLURES

Een **doublure vanaf groep 3** verlengt de verblijfsduur op school van een leerling met 10 maanden. Deze extra onderwijstijd heeft direct gevolgen voor het bepalen van de didactische leeftijd van de betreffende leerling en werkt ook meteen door in de berekening van de behaalde leerrendementen per vakgebied. Dat heeft tot gevolg dat bij doublure vanaf groep 3 goed gekeken moet worden met welke kengetallen men wil gaan werken. Er kunnen namelijk twee werkwijzen worden gevolgd om toch een juiste indicatie te kunnen krijgen van het functioneringsniveau c.q. uitstroomniveau van de leerling Eind groep 8 en voor de juiste indicator in verband met de schoolopbrengsten.

Werkwijze A:

In ESIS-LOVS wordt bij een doublure van een leerling vanaf groep 3 zijn/haar didactische leeftijd automatisch 10 maanden hoger gesteld dan dat van de groepsgenoten.

Dit hogere DL wordt door ESIS vervolgens op de gebruikelijke wijze weer gehanteerd voor het berekenen van de leerrendementen per vak. Deze gaan hierdoor relatief laag uitvallen. Het gevolg hiervan is dat het kengetal LR = 83% nu niet meer kan worden gebruikt als indicator om te zien of de leerling tenminste niveau 1F gaat halen als uitstroomniveau, zoals dit is beschreven bij punt 2.

In plaats daarvan wordt bij een doublure (d.w.z. verlenging van de leertijd met 10 maanden) volgens de formule $LR = DLE/DL \times 100\%$ het aangepaste 'uitstroom-kengetal' **LR = 50/70 x 100% = 71%**.

A. TOEPASSING OP LEERLINGNIVEAU

➤ **KENGETAL behalen Niveau 1F-Doublure: LR = 71%**

Een **LR < 71%** bij een doublure vanaf groep 3 indiceert dat het leerrendement voor dat vak lager is dan 71% en dat de leerling voor dit vak Niveau 1F niet lijkt te kunnen behalen in Eind groep 8.

Prognose uitstroomniveau: Om te kunnen bepalen wat het te verwachten functioneringsniveau van de gedoubleerde leerling zal zijn in Eind groep 8, moet rekening worden gehouden met de langere verblijfsduur van de leerling in de groepen 3 t/m 8. Deze is nu 70 i.p.v. 60 onderwijsmaanden.

De uitstroom-prognose wordt zodoende: **DLE-Uitstroomniveau= LR x 70 maanden** onderwijs.

B. TOEPASSING OP SCHOOLNIVEAU

➤ **KENGETAL-Opbrengsten-Doublure: LR < 57%**

Bij een doublure en ten gevolge daarvan 10 maanden onderwijs extra op de 'DL-teller' wordt de indicator **LR < 57%** van belang. Een leerrendement lager dan 57% indiceert namelijk dat de leerling in Eind groep 8 (bij DL=70) nog niet zal functioneren op het niveau van Eind groep 6, dit is DLE=40. Het bijpassende leerrendement voor dat vakgebied is dan **LR = $40/70 \times 100\% = 57\%$** .

In het geval de betreffende leerling voor zowel taal als rekenen een leerrendement heeft < 57% zal de onderwijsinspectie de resultaten van deze leerling buiten beschouwing laten als de school kan aantonen dat het onderwijsaanbod voor de betreffende leerling 'passend' is geweest, zie bij punt 3.

Werkwijze B:

Bij een doublure vanaf groep 3 kan er bij ESIS-LOVS ook voor worden gekozen om de 'DL-teller' op dat moment weer 10 maanden terug te zetten. Hiermee is de didactische leeftijd van de leerling weer even hoog als die van de groepsgenoten en zijn ook dezelfde indicatoren/kengetallen van toepassing om te zien of de gedoubleerde leerling niveau 1F, dan wel niveau E6, zal kunnen behalen.

A. TOEPASSING OP LEERLINGNIVEAU

KENGETAL behalen Niveau 1F: LR=83%

Wanneer werkwijze B wordt gehanteerd, geldt als prognose voor het al dan niet kunnen behalen van niveau 1F weer de bekende formule: **LR = $50/60 \times 100\%$** .

Hiermee is dus indicator **LR < 83%** weer gewoon te gebruiken als kengetal om te kunnen voorspellen of de leerling in Eind groep 8 naar alle waarschijnlijkheid het 1F-niveau niet zal gaan halen.

B. TOEPASSING OP SCHOOLNIVEAU

KENGETAL-Opbrengsten: LR<67%

Voor de invalshoek van de schoolopbrengsten kan bij werkwijze B ook de indicator **LR < 67%** weer gewoon worden toegepast. Ook in dit geval indiceert een leerrendement lager dan 67% dat de betreffende leerling in Eind groep 8 (bij DL=60) nog niet zal functioneren op het niveau van Eind groep 6. Het bijpassende leerrendement voor dat vakgebied is dan **LR = $40/60 \times 100\% = 67\%$** .

In het geval dat een gedoubleerde leerling bij werkwijze B voor zowel taal als rekenen een leerrendement heeft < 67% zullen de resultaten van deze leerling buiten beschouwing worden gelaten door de onderwijsinspectie als de school kan aantonen dat het onderwijsaanbod voor de betreffende leerling 'passend' is geweest, zie bij punt 3.

Onderwijsresultaten: Risicoleerlingen

In het ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling.

Standaard

- De leerling doet zolang mogelijk mee met het onderwijsaanbod dat passend is voor de groep waarin de leerling zit.
- Het verwachte uitstroom perspectief is maximaal eind groep 6 voor taal en rekenen.
- Indicatoren ten behoeve van het uitstroomniveau van de leerling en opbrengsten (zie: Kengetallen Leerrendementen) worden gehanteerd
- Indien gewenst vindt een IQ-onderzoek plaats.

Indicatoren

- Het te verwachten eindniveau is uitgewerkt in toetsbare halfjaarlijkse tussendoelen
- Evaluatie vindt plaats met behulp van het document Kengetallen Leerrendementen (hierna volgend)

Ambitie

- 80 % van de leerlingen met een OPP behaalt de gestelde tussendoelen.

PDCA cyclus

- Bij start van OPP wordt bepaald wat het uitstroomniveau is voor de betreffende vakken en op basis daarvan wordt er een leerroute gekozen (Passende perspectieven van SLO).
- Per halfjaar worden er doelen gesteld op basis van Passende perspectieven van SLO en gerelateerd aan de methodes die op de betreffende school worden gebruikt.
- De gekozen leerroute wordt ten minste 2x per jaar geëvalueerd en de aanpak zo nodig bijgesteld.

Werkafspraken

- Een OPP c.q. eigen leerlijn kan pas worden opgestart nadat er hierover in het SOT-overeenstemming is verkregen met de gedragswetenschapper van OPOA.
- Ouders worden vanaf de signalering geïnformeerd over het handelingsdeel van het OPP.

Onderwijsresultaten: Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is erop gericht ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar te voorkomen of te verminderen door middel van educatieve programma's. Grofweg is een verdeling te maken in twee soorten programma's, enerzijds zijn er de gezinsgerichte programma's en anderzijds de onderwijsprogramma's.

Standaard
<ul style="list-style-type: none"> • Alle OPOA-scholen hebben de VVE-geïndiceerde leerlingen in kaart. • Als op een school 20 % of meer VVE-leerlingen heeft, wordt het onderwijsaanbod hierop afgestemd. • Alle OPOA-scholen nemen deel aan de gemeentelijke VVE-monitor
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • Op 80 % van de kwaliteitsindicatoren VVE van de inspectie wordt een 3 gescoord. • Een school met 20 % of meer VVE-leerlingen in de groepen 1 of 2 voert VVE-beleid. • Inspectiestandaarden worden als middel gebruikt om kwaliteitszorg VVE te realiseren.
Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • Op alle kwaliteitsindicatoren VVE scoren scholen tenminste een voldoende. (3)
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none"> • De school evalueert een keer in de 4 jaar het VVE-beleid en vertaalt de opbrengst hiervan naar het schoolplan en de schoolgids. • Het CITO-LOVS vormt de basis voor het volgen van de ontwikkeling van de VVE-leerlingen. • VVE-leerlingen worden gedurende de eerste 4 schooljaren specifiek gevolgd in hun ontwikkeling.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van de school op VVE conform de afspraken onderwijsachterstandenbeleid op lokaal niveau (gemeentelijk) en/of het gemeentelijk convenant. • Scholen met 20 % of meer VVE-leerlingen nemen dit als beleid op in de schoolgids en schoolplan. • VVE-leerlingen worden als groep nauwlettend gevolgd in hun ontwikkeling tot en met groep 4. • Afstemming over VVE-beleid vindt plaats in wijknetwerken in het kader van de IKC-ontwikkeling. • Op scholen met meer dan 20 % VVE-leerlingen is er een VVE-coördinator aanwezig.

Onderwijsresultaten: Derde leerjaar Voortgezet Onderwijs (VO)

Zowel door informatie van het voortgezet onderwijs zelf als oor vensters PO hebben de scholen inzicht in het presteren van hun oud-leerlingen in her derde leerjaar VO ten opzichte van het advies dat ze van de basisschool hebben gekregen.

Standaard
<ul style="list-style-type: none"> • Scholen volgen actief hun leerlingen tot en met het derde leerjaar VO.
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • 80 % van de leerlingen volgt in leerjaar 3 VO onderwijs overeenkomstig het basisschooladvies.
Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • 85% van de leerlingen volgt in leerjaar 3 VO onderwijs overeenkomstig het basisschooladvies. • OPOA ontwikkelt een stappenplan ontwikkeld waardoor het schooladvies dat bijdraagt aan een zo objectief mogelijke advisering-VO. • Gemeenschappelijk volgen van de schoolloopbaan van de leerlingen die uitstromen van PO naar VO. OSO (overstaponderwijs) is daarbij een goed instrument. • OPOA reikt de basis voor het stappenplan aan.
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none"> • De input die scholen krijgen van het VO moet gerelateerd worden aan de jaarlijkse schooladvisering, maar ook aan het schoolontwikkeling. • Scholen nemen deel aan eerste jaar evaluatiegesprekken op het VO.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Basisscholen dienen de huidige doorstroomkansen op de middelbare scholen continu te volgen bij het geven van advies. • Elke school maakt een eigen stappenplan van hoe de verwijzing plaatsvindt. • Elk schooljaar in de maand april wordt er een analyse gemaakt door de school over de vensters PO.

Onderwijsresultaten: Groepsbesprekingen

Een groepsbespreking heeft als doel het handelingsgericht en opbrengstgericht werken te versterken en leidt tot concrete suggesties en handvatten over hoe de komende periode het onderwijs in deze groep afgestemd wordt op de verschillende onderwijsbehoeften van de groep. Daarnaast is de groepsbespreking bij uitstek geschikt voor het creëren van gedeelde verantwoordelijkheid voor de school als geheel en voor een specifieke groep leerlingen in het bijzonder.

<p>Standaard</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de groepsbespreking wordt het besluit genomen om een leerling (met mede weten van de ouders) aan te melden voor de leerlingenbespreking. • Leraren dragen bij de overgang van leerlingen naar een nieuwe groep op basis van het meest recente groepsoverzicht en groepsplan informatie over ten aanzien van de onderwijsbehoeften van de leerlingen en over de wijze waarop het onderwijs daarop het beste afgestemd kan worden. • De groepsbespreking is gericht op het handelen van de leraar met betrekking tot het afstemmen van het onderwijs in zijn/haar groep op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. • In de groepsbespreking gaat het om de groep als geheel. Centraal staan de toetsresultaten op CITO-LOVS en SCOL, het leerproces en de evaluatie van het groepsplan.
<p>Indicatoren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een groepsbespreking vindt plaats op basis van de 5 indicatoren van de inspectie (onderwijsaanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen, extra aanbod en ondersteuning). • De groepsbespreking heeft invloed op de inhoud van de groepsplan.
<p>Ambitie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren gedeelde verantwoordelijkheid op schoolniveau. • Interne kennisdeling tot stand brengen.
<p>PDCA cyclus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elk groepsplan wordt twee keer per jaar geëvalueerd en bijgesteld. • Vertalen van de opbrengsten van de groepsbesprekingen naar schoolbeleid.
<p>Werkafspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Twee keer per jaar vindt er van elke groep een groepsbespreking plaats. • Tijdens de groepsbespreking wordt het bestaande groepsplan geëvalueerd en het nieuwe groepsplan (op uitvoering en uitvoerbaarheid) besproken. • Tijdens de groepsbespreking worden op basis van het groepsoverzicht aandachtspunten voor de hele groep en voor de gesignaleerde leerlingen besproken.

Onderwijsproces: Doorstroom groep 1 t/m 8

Standaard

- Elke leerling doorloopt in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.
- De doorgaande ontwikkeling van elk kind wordt gewaarborgd door middel van een optimaal onderwijsaanbod.
- Elke school heeft objectieve indicatoren geformuleerd op basis waarvan wordt besloten tot verlenging of versnelling van leertijd.

Indicatoren

- In de groepen 3 tot en met 8 is over de laatste twee schooljaren gemeten het percentage leerlingen met leertijdverlenging* is niet hoger dan 3%.
- Het gemiddelde percentage van leerlingen met leertijdverlenging in groep 1 en 2 over de laatste drie jaar is maximaal 5% (=een kleuterverlenger).
- Het gemiddelde percentage van leerlingen die versneld het onderwijs in groep 1 en 2 doorlopen komt overeen met het landelijk gemiddelde (=een kleuterversneller).

Ambitie

- Niet de leerstof of de jaargroep staat centraal, maar de optimale doorgaande ontwikkeling van elk kind afzonderlijk
- Inzicht krijgen in de gevolgen van leertijdverlenging of leertijdversnelling voor het individuele kind door zijn of haar ontwikkeling nauwlettend te volgen

PDCA-cyclus

- Jaarlijkse vindt monitoring plaats van de gemiddelde percentages 'doorstroom' op bestuurs- en schoolniveau op basis van data die gegenereerd worden bij Vensters PO en/of ESIS-LOVS.
- Zodra er sprake is van significante afwijkingen in de doorstroompercentages van OPOA of één van haar scholen, wordt dit op bestuursniveau en/of schoolniveau onderzocht en de opbrengst ervan omgezet in beleid en/of acties.
- Structureel worden een keer per twee jaar de doorstroompercentages in het MT geëvalueerd en vertaald naar nieuw beleid.

Werkafspraken

- Elke school van OPOA heeft doorstroombeleid geformuleerd en vastgesteld, waarin ten minste is opgenomen:
 - een stappenplan doorstroom.
 - onderscheiden beslisregels ten behoeve van de doorstroom van groep 1 -> groep 2, groep 2 -> groep 3 tot en met groep 8.
 - objectieve indicatoren m.b.t. verlenging of versnelling van de leertijd van een leerling
 - de wijze waarop de school de leerlingen met leertijdverlenging of –versnelling volgt in hun ontwikkeling gedurende hun schoolloopbaan.
- Een afwijkend doorstroompercentage (in vergelijking met het landelijk gemiddelde) is voor OPOA of een van haar scholen altijd aanleiding tot nader onderzoek en op basis hiervan indien gewenst het schoolbeleid bij te stellen, waarbij gebruik gemaakt wordt van de normering van de onderwijsinspectie (zie: Analyse en waardering opbrengsten §2)

Toelichting begrippen verlenging en versnelling

In deze paragraaf wordt gebruik gemaakt van de definities en de percentages (landelijk gemiddelden) die Vensters PO voor deze begrippen hanteert.

- Een kleuterverlenger is een leerling in leerjaar 2 die voor de derde keer in het basisonderwijs zit en die 6 of 7 jaar is.
- Een kleuterversneller is een leerling in leerjaar 3 die voor de eerste of tweede keer in het basisonderwijs zit en die jonger is dan 6 jaar.
- Aanhangsel: Analyse en waardering opbrengsten: §2

Onderwijsproces: Uitstroom Voortgezet Onderwijs (VO)

Standaard

- Het schooladvies is gebaseerd op de gegevens van het leerlingvolgsysteem, de observatie(s) van de leraren en de mening van de leerling en zijn (haar) ouders.
- Indien een leerling op de eindmeting hoger scoort dan het schooladvies, wordt het schooladvies heroverwogen.
- Als ouders/kind het heroverwogen advies niet wensen te volgen, dan wordt dit door de school als zodanig vastgelegd en ondertekend door ouders en school

Indicatoren

- Ten minste 40 van de leerlingen stroomt uit naar HAVO/VWO of Gym.

Let op: Indicatoren formuleren op basis van de huidige uitstroompercentages

Ambitie

- VO- uitstroom van HAVO/VWO of gym is 45 %.
- 85% van de leerlingen functioneren in het derde leerjaar VO zonder vertraging op of boven het geadviseerde niveau.
- De samenwerking tussen PO en VO nieuw leven inblazen

Let op: Ambitieniveau bepalen aan de hand van de huidige situatie

PDCA cyclus

- Het advies van de basisscholen en de CITO-Eindopbrengsten wordt in samenhang met de uitstroompercentages jaarlijks in het directieoverleg geëvalueerd en waar mogelijk of noodzakelijk vertaald naar beleid.
- Het functioneren van de leerlingen van OPOA in het derde jaar van het VO in relatie tot het advies van de basisschool wordt jaarlijks geanalyseerd en geëvalueerd op schoolniveau en waar nodig vertaald naar acties (intern of PO-VO).

Werkafspraken

- Op basis van het CITO-LOVS en de CITO Entreetoets wordt eind groep 7/ begin groep 8 een eerste advies VO aan ouders en kind verstrekt. Hieraan voorafgaand vindt een voorlichtingsavond aan ouders (en kind) plaats.
- Bij de start van groep 8 wordt met elk kind en zijn/haar ouder een ambitiegesprek gevoerd en draagt de school zorg voor de afstemming van het onderwijsaanbod in groep 8.
- Medio groep 8 worden ouders en kind geïnformeerd over het definitieve VO-advies in combinatie met een tweede ambitiegesprek (evaluatie en herijking).
- De basisschool volgt de leerlingen tot in het derde jaar VO. De opbrengsten worden op schoolniveau geëvalueerd en vertaald naar schoolbeleid.
- De analyse van de relatie tussen basisschooladvies en het functioneren van de leerling in het derde leerjaar van het VO, het trekken van conclusies en het doen van beleidsvoorstellen en acties op organisatieniveau (OPOA) is een taak van het MT.
- De scholen leveren jaarlijks de cijfers aan van het schooladvies-CITO-advies en definitief advies

Onderwijsproces: Uitstroom S(BA)O

Scholen van OPOA zijn verenigd in Samenwerkingsverband Twente Noord. Samen organiseren de scholen passend onderwijs voor de leerlingen. Samen wordt er gezocht naar een dekkend aanbod. Er wordt eerst gekeken of het regulier onderwijs een passend onderwijsaanbod heeft. Biedt dit geen oplossing dan wordt vervolgens gekeken of het SBO of SO een passend onderwijsaanbod heeft.

<p>Standaard</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de school niet meer kan voldoen aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling zoals beschreven is in het SOP, wordt er een HIA (Handelingsgericht Integraal Arrangeren) gestart bij het SWV. • Ieder jaar stellen alle scholen een SOP op, waarin beschreven is in welke specifieke onderwijsbehoefte zij kunnen voorzien.
<p>Indicatoren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het percentage verwijzingen naar S(BA)O is niet hoger dan 3%
<p>Ambitie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor alle leerlingen van OPOA-scholen een passend onderwijsaanbod bieden. • Het percentage verwijzingen is <2,5%
<p>PDCA cyclus</p> <ul style="list-style-type: none"> • De HIA wordt geëvalueerd door de betrokkenen. De toelaatbaarheidsverklaring (TLV) wordt tijdens de HIA voor een bepaalde periode afgegeven tevens evaluatie datum.
<p>Werkafspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoering geschiedt conform de werkwijze van hetZorg stappenplan SWV. • Tijdens een HIA-overleg (Handelingsgericht Integraal Arrangeren) wordt gekeken welke onderwijsplek het beste is voor het kind. Daarbij gaan deskundigen, school en ouders aan tafel zitten. Deze overleggen zijn heel praktisch van aard, omdat iedere kind anders is en iedere situatie om een andere oplossing en handelswijze vraagt.

Onderwijsproces: Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

In het schoolondersteuningsprofiel beschrijft de school welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. De school moet minimaal de basisondersteuning die in het samenwerkingsverband is afgesproken realiseren. Daarnaast kan de school extra ondersteuning aanbieden.

Standaard

- Ieder jaar stellen alle OPOA-scholen een SOP op.
- De MR beoordeelt en adviseert het schoolondersteuningsprofiel t.a.v. de toegankelijkheid van de informatie voor ouders (de MR brengt hierover een advies uit).

Indicatoren

- De OPOA-scholen realiseren een zoveel mogelijk dekkend aanbod m.b.t. de onderwijsbehoeften van kinderen

Ambitie

- Het schoolondersteuningsprofiel is een dynamisch instrument dat een handvat is voor ouders, leerkrachten en school om praktisch vorm te geven aan passend onderwijs.
- Het geheel van schoolondersteuningsprofielen moet zorgen voor een dekkend aanbod van extra ondersteuning binnen het samenwerkingsverband.

PDCA cyclus

- Het schoolbestuur stelt tenminste eenmaal in de 4 jaar het schoolondersteuningsprofiel vast.
- Het schoolondersteuningsprofiel wordt tussentijds geëvalueerd en waar nodig opnieuw vastgesteld.

Werkafspraken

Onderwijsproces: Leerlingbesprekingen

Leerlingbesprekingen zijn structurele overlegmomenten waarbij efficiënte uitwisseling van informatie over leerlingen plaatsvindt. Voor stappenplan SOT, SOT-plus en HIA wordt gehandeld conform de afspraken van het samenwerkingsverband.

Standaard
<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn drie vormen van leerlingbespreking (intern, extern en SOT die uiteindelijk kan uitmonden in een HIA) afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling. • Zodra externe deskundigen betrokken worden, vindt voorafgaand aan de leerlingbespreking een gesprek met de ouders plaats en worden hun verwachtingen en vragen in kaart gebracht. • Centraal staan de ontwikkel- en de onderwijsbehoeften van de leerling. • Bij elke leerlingbespreking wordt in ieder geval de leerkracht en de ib' er betrokken.
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • Signalen op basis van observatie, toetsresultaten, gedrag, thuissituatie en enz. • Leraren bepalen op basis van de eigen professionaliteit of na overleg met de intern begeleider welke leerling ingebracht wordt.
Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • De hulpvraag van de leerling en de leerkracht adequaat beantwoorden.
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none"> • De specifieke onderwijsbehoefte van de leerling wordt gesignaleerd, gediagnosticeerd en het onderwijsaanbod hierop afgestemd. • Monitoring en evaluatie vindt ten minste twee keer per jaar plaats.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de interne leerlingbespreking wordt, indien nodig, de expertise van externe partners ingeroepen teneinde de vraag van een leerling, leraar en/of ouders te kunnen beantwoorden. School onderhoudt hiertoe een structurele samenwerking met externe partners in onderwijs en zorg in de regio. (SOT, SOT-plus) • De uitkomst van SOT-plus kan leiden tot het tot stand brengen van een HIA. • Er wordt gebruik gemaakt van de checklist SOT

Onderwijsproces: Groepsbezoek

Een groepsbezoek is een begeleidingsinterventie waarbij de begeleider rechtstreeks ondersteuning geeft aan de leraar in zijn pedagogisch en didactisch handelen na observatie van een (onderwijs)activiteit. Een groepsbezoek maakt deel uit van de professionalisering van een individuele leraar en de schoolorganisatie en heeft tot doel de kwaliteit van het onderwijsaanbod te verbeteren.

Standaard

- Het uitvoeren van klassenbezoeken is op alle scholen van stichting OPOA een middel om zicht te krijgen op het professionele handelen van de leerkracht.
- Op alle OPOA-scholen wordt jaarlijks elke leerkracht bezocht door de directie en/of IB'er.
- Bij het klassenbezoek wordt een kijkwijzer gebruikt, gerelateerd aan een ontwikkeldoel van school of van de leerkracht (ontwikkelscan)
- Na afloop van het klassenbezoek volgt (standaard) een gesprek tussen observator en leerkracht.

Indicatoren

- De opbrengst van (onderdelen) de ontwikkelscan vormt de basis voor de ontwikkeling van de individuele leraar en de schoolorganisatie in haar geheel.

Ambitie

- Voor iedere leerkracht geldt dat het beheersen van het niveau van basisbekwaamheid een eis is. Daarbij in acht nemend de CAO-PO t.a.v. de daartoe gestelde termijnen en consequenties.
- 80% van de leraren presteert ten minste op het niveau basisbekwaam
- 50% van de leraren presteert op het niveau vakbekwaam.

PDCA cyclus

- Het ontwikkelplan vanuit de ontwikkelscan wordt jaarlijks met de leerkracht besproken tijdens de voortgangsgesprekken en het functioneringsgesprek. Hiervan wordt een verslag opgesteld.
- Het geheel van de ontwikkelingsplannen geeft een beeld van de schoolontwikkeling. Dit beeld kan aanleiding zijn tot beleidsvoornemens die worden opgenomen in het schoolplan (bijv. nascholing intern/extern).
- Er moet voor ieder helder beschreven staan wat de werkwijze is, wat ieders verantwoordelijkheid is en wat er met de observatiegegevens gedaan wordt. Dit om te waarborgen dat de rol van leerkracht, intern begeleider en directeur voor iedereen helder en transparant is.

Werkafspraken

- Na afloop van het klassenbezoek volgt (standaard) een reflectief gesprek waarin nieuwe afspraken worden gemaakt en waarin de follow-up kan worden vastgelegd.
- Middelen die ingezet kunnen worden voor het klassenbezoek bijv. Ontwikkelscan, kwaliteitsindicator zorg/ ondersteuning, de hulpvraag van de leerkracht e.d.

Onderwijsproces: Dossiervorming OPP-leerlingen: groep 8 en lager

CHECKLIST

Onderwijsinspectie: 'Aanvulling Analyse en waardering opbrengsten po' (januari 2015):

Voor de beoordeling van de eind- en de tussenresultaten sluit de inspectie de leerresultaten van leerlingen met cognitieve beperkingen uit.

Vragen	Nee	Ja
<p>1: Zijn er in de groep leerlingen bekend met beperkte cognitieve capaciteiten? <i>De school kan dit op twee manieren aantonen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • uit het leerlingdossier blijkt dat de leerling maximaal het eindniveau van leerjaar 6 zal behalen voor taal én rekenen • De leerling heeft een IQ onder de 80. Bij een IQ-test geldt dat deze voldoet aan de criteria van de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN). Indien de IQ-test ouder is dan twee jaar bevestigen gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem de uitkomsten van de eerdere IQ-test. 		
<p>2. Kan de school de afweging dat de leerling op eigen niveau door de leerlijn gaat inzichtelijk maken? <i>2a: Op welk moment/ in welke groep is besloten om de leerling op eigen niveau door de leerlijn te laten gaan?</i> <i>2b. In welk document is de analyse terug te vinden op grond waarvan de afwegingen zijn gemaakt en het besluit is genomen om de leerling op eigen niveau door de leerlijn te laten gaan? Denk b.v. aan OPP-Formulieren en/of een Groeidocument.</i> <i>2c. Is er planmatig en doelgericht onderwijsinspanning gepleegd om te voorkomen dat bovengenoemde stap nodig was? Denk hierbij b.v. aan het inzetten van een 'stoomplan' of indeling van de leerling bij een 'intensief arrangement' in het groepsplan en de evaluaties of de afgesproken doelen met deze aanpak zijn behaald.</i></p>		
<p>3. Kan de school aantonen dat zij maximaal heeft ingezet op het bereiken van eindniveau 6 voor taal én rekenen? <i>Blijkt uit groepsplannen of het leerlingdossier dat er planmatig is gehandeld volgens de HGW-cyclus c.q. het PDSA-model overeenkomstig de zorgstructuur?</i> <i>M.a.w. is er een plan opgesteld door de school waaruit blijkt welke doelen zijn gesteld en hoe men de leerling ondersteunt/heeft ondersteund om te proberen het verwachte uitstroomniveau te behalen. Denk hierbij aan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Groepsplan of • Handelingsdeel van een OPP? • Zijn deze plannen tenminste vier keer per jaar geëvalueerd? • Zijn de gehanteerde plannen zo nodig bijgesteld? 		
<p>4. Is de informatie over de inzet van school, kind, ouders, eventuele derden terug te vinden in een leerlingdossier of ander schooldocument?</p>		

Schoolklimaat: Sociale competentie Observatie Lijst (SCOL)

Met uitzondering van basisschool Het Letterveld volgen alle scholen de ontwikkeling van de sociale competenties door middel van de SCOL. Vanaf groep 6 worden naast de door de leerkrachten ingevulde observatielijsten ook zelfrapportages door leerlingen ingevuld.

Standaard

- Als de resultaten op de SCOL drie achtereenvolgende jaren onvoldoende zijn, is het oordeel onvoldoende.
- Indien de observaties van leraren sterk lijken te verschillen van die van de zelfrapportage door de leerlingen van groep 6 tot en met 8, worden de resultaten met een onvoldoende beoordeeld.

Indicatoren

- De sociale competenties van de leerlingen in groep 8 zijn de laatste drie schooljaren ten minste één keer voldoende.
- Tenminste 80 % van de leerlingen heeft een totaalscore in normgroep III of hoger.

Ambitie

- De sociale competenties van de leerlingen in groep 8 zijn de laatste drie schooljaren ten minste twee keer voldoende.
- Tenminste 50 % van de leerlingen hebben een totaalscore in de normgroep II of hoger.

PDCA cyclus

- De opbrengst van de SCOL wordt op groeps- en individueel niveau verwerkt in het groepsplan. Het groepsplan wordt twee keer per jaar geëvalueerd en bijgesteld.
- Na iedere volgende afname vergelijkt de leerkracht de scores met de vorige afname en analyseert de vorderingen.

Werkafspraken

- De SCOL (leraren en leerlingenvragenlijsten) wordt uitgevoerd volgens de handleiding.
- De opbrengsten van de LeerlingSCOL en LeerkrachtSCOL worden met elkaar vergeleken en vertaald naar het groepsplan.
- De scholen volgen te minste vanaf groep 3 de sociaal-emotionele ontwikkeling met een door de COTAN genormeerd instrument (zie inspectiekader)

Schoolklimaat: Sociale veiligheid

Monitor sociale veiligheid leerlingen

Per 1 augustus 2015 is de Wet sociale veiligheid in werking gestreden. In deze wet is opgenomen dat de school voor iedere leerling een sociaal veilige leefomgeving moet waarborgen.

Standaard

- Alle OPOA-scholen voeren een sociaal veiligheidsbeleid.
- Alle OPOA-scholen beleggen de volgende taken bij één persoon: coördineren van het beleid ten aanzien van het pesten en fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
- Alle OPOA-scholen monitoren de sociale veiligheid van leerlingen, zodanig dat het een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van kinderen.
- De veiligheidsbeleving wordt jaarlijks gemeten door middel van de monitor op Vensters PO

Indicatoren

- De opbrengst van de monitor Vensters PO ligt tenminste op het landelijk gemiddelde
- Inzicht in de beleving van sociale veiligheid door leerlingen en in de incidenten die zich voordoen:
 - Incidentenregistratie
 - Ongevallenregistratie
 - Contactpersoon en vertrouwenspersoon
 - Sociale veiligheid leerlingen (schoolniveau)

Ambitie

- Het scheppen van een goed pedagogisch klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen.
- Het op juiste wijze voeren van de zorgplicht, zijnde de verantwoordelijkheden om elk kind een goede onderwijsplek te bieden.
- Het bevorderen en bewaken van veiligheid-, gezondheid-, en welzijn aspecten voor alle leerlingen en medewerkers,
- Het creëren van een aanspreekcultuur als mede een leer- en verbetercultuur.

PDCA cyclus

- De resultaten van de indicatoren worden jaarlijks geëvalueerd en gemonitord.

Werkafspraken

- Monitoring van sociale veiligheid van leerlingen d.m.v. monitor Vensters PO
- Borging en actualisering van het sociaal veiligheidsbeleid OPOA n.a.v. evaluaties en wetwijzigingen.

Schoonklimaat: Risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E) personeel

De RI&E is bedoeld om de risico's op het gebied van fysieke veiligheid, sociale veiligheid en incidentenregistratie in kaart te brengen en door middel van een planmatige aanpak deze risico's te voorkomen, dan wel te beperken.

Standaard

- 1x per vier jaar wordt de RI&E op alle OPOA- scholen afgenomen. De afname wordt uitgevoerd met behulp van het programma Arbomeester2.
- De RI&E vloeit voort uit het Arbobeleid zoals gevoerd door OPOA
- Naar aanleiding van de RI&E stelt de schoolleiding in de rol van preventiemedewerker een plan van aanpak op.

Indicatoren

- In de RI&E staat beschreven welke knelpunten en risico's in welke volgorde aanbod moeten komen, uitgewerkt in werkzaamheden, tijdpad en budget. Het plan van aanpak wordt ter instemming voorgelegd aan de MR.

Ambitie

-

PDCA cyclus

- Aan het einde van het schooljaar wordt het plan van aanpak door de preventiemedewerker (schooldirecteur) en de Arbo-coördinator geëvalueerd en aangepast voor het volgende schooljaar. De bevindingen worden voorgelegd aan de MR

Werkafspraken

- De resultaten van de RI&E van alle scholen worden bovenschol verzameld en geanalyseerd door de Arbo-coördinator. De uitkomsten worden voorgelegd aan de GMR.

Kwaliteitszorg: Scholingsplan

Het scholingsplan van OPOA beschrijft hoe OPOA binnen haar stichting invulling wenst te geven aan scholing en ontwikkeling van al haar medewerkers. Het meerjarig professionaliseringbeleid is een vertaling van de strategische doelen naar schooldoelen en individuele ontwikkeldoelen van medewerkers. Het doel is om de ontwikkelwensen en doelen van medewerkers optimaal af te stemmen op de ontwikkeldoelen en wensen van OPOA als organisatie.

Standaard
<ul style="list-style-type: none"> • Alle scholingsaanbod voor de leerkrachten is te vinden op OPOA-academie. • Vanuit het strategisch beleid zijn een aantal opleidingsthema's vastgesteld: Passend onderwijs, werkdruk, gedrag en ICT. • Zowel de individuele scholing als de teamscholing loopt conform cao primaire onderwijs. • Door alle leerkrachten het bekwaamheidsdossier in te laten vullen krijgt OPOA inzicht in het opleidings- kennisniveau van alle medewerkers.
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • 30 % van de leerkrachten een masteropleiding heeft gevolgd • Zowel op bestuurs- als schoolniveau is 50 % van de medewerkers vakbekwaam • Leerkrachten hebben voldoende ICT- basisvaardigheden en zetten deze in hun dagelijkse lespraktijk in
Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van masterkennis van de leerkrachten in praktijk • Optimaal gebruikmaken van de verworven kennis door de leerkrachten die een masteropleiding hebben gevolgd zowel op school als bestuursniveau.
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueren en bijstellen van het huidige opleidingsbeleid (om de vier jaar) • De PDCA-cyclus loopt gelijk aan het strategisch beleidsplan • Jaarlijks evalueren kennis en vaardigheden van de medewerkers (op basis van het bekwaamheidsdossier) afgezet tegen de strategische doelen.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Opleidingsthema's worden gekozen aan de hand van het strategisch beleid. • Alle opleidingsaanvragen lopen via de OPOA-academie. • De directeur geeft goedkeuring aan het opleidingsverzoek van de werknemer.

Kwaliteitszorg: het schoolplan

Het schoolplan is het beleidsplan van een school voor de komende vier jaar. Het vermeldt in hoofdlijnen het onderwijskundig, personeels-, financieel en kwaliteitsbeleid

Standaard
<ul style="list-style-type: none">• Het bevoegd gezag stelt ten minste eenmaal in de 4 jaar het schoolplan vast.• Middels een OPOA-format wordt er een schoolplan geschreven door de schooldirecteur.• Het schoolplan bevat een vierjarenplan, dat onderverdeeld wordt in vier jaarplannen .
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none">• Het schoolplan bevat minimaal dat wat in de wet benoemd wordt. <p>Daarnaast wordt in het schoolplan opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none">• De wijze waarop kwaliteitszorg en kwaliteitsbeleid vorm wordt gegeven• Op welke wijze de zorg voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte is ingericht• Hoe er gestuurd wordt op het realiseren van goede onderwijsresultaten
Ambitie
<ul style="list-style-type: none">• Het schoolplan moet een levend bruikbaar document zijn.
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none">• De inhoud van het vierjarenplan en het specifieke jaarplan wordt jaarlijks geëvalueerd. Deze evaluatie en voornemens voor het volgende schooljaar worden toegevoegd aan de website van de school of indien mogelijk aan Scholen op de kaart.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none">• Het schoolplan wordt via het Internet Schooldossier (ISD) toegezonden naar de inspectie.• Het schoolplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de MR en het bestuur van de stichting OPOA.

Kwaliteitszorg: Schoolgids

Elk school heeft een schoolgids waarin de school zichzelf beschrijft voor ouders. Met de informatie uit de schoolgids krijgen ouders een beeld van de school en de dagelijkse gang.

<p>Standaard</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schoolgids wordt jaarlijks middels een format geschreven door de schooldirecteur en vastgesteld door de MR. • De schoolgids is een openbaar document voor belangstellenden en ouders. • De schoolgids wordt gepubliceerd op Scholen op de kaart
<p>Indicatoren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dient te voldoen aan de volgende wettelijke eisen: <ul style="list-style-type: none"> ○ De resultaten die met het onderwijsleerproces worden bereikt ○ De wijze waarop de zorg aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wordt vormgegeven ○ De wijze waarop de verplichte onderwijstijd wordt benut ○ Het innen van geldelijke bijdragen ○ Informatie over de klachtenregeling
<p>Ambitie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Middels een handzaam format wordt een schoolgids geschreven die prettig leesbaar is en voldoet aan alle wettelijke eisen.
<p>PDCA cyclus</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schoolgids dient ieder jaar geactualiseerd te worden en heeft betrekking op het komende schooljaar. • Met ingang van het schooljaar 2018/2019 vervangt Scholen op de kaart de schoolgids.
<p>Werkafspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schooldirecteur zorgt ervoor dat de schoolgids beschikbaar is voor alle ouders/ verzorgers en belanghebbenden wanneer deze niet de beschikking heeft over digitale bronnen. • De schoolgids dient voor het aanvang van het nieuwe schooljaar via het Internet Schooldossier (ISD) toegezonden te worden naar de inspectie.

Kwaliteitszorg: Jaarverslag

De evaluatie van het schoolplan en de onderwijsopbrengsten wordt jaarlijks beschreven in het jaarverslag van de school. Het jaarverslag verschijnt als een bijlage van de schoolgids.

Standaard
<ul style="list-style-type: none">• De school maakt jaarlijks een jaarverslag over het voorafgaande schooljaar.• De school publiceert dit jaarverslag op Scholen op de kaart
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none">▪ De indicatoren vanuit het schoolplan worden geëvalueerd.▪ De resultaten van de Centrale eindmetingen van de afgelopen 3 jaar worden vermeld.▪ De uitstroomgegevens van de leerlingen naar het voorgezet onderwijs en de verwijzingen naar het S(BA)O worden vermeld.
Ambitie
<ul style="list-style-type: none">• Doelen en verbeterpunten vaststellen om zo planmatig aan de kwaliteit van het onderwijs te werken.
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none">• Naar aanleiding van de evaluatie van het jaarverslag worden nieuwe beleidsvoornemens in gemaakt voor het nieuwe schooljaar.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none">• Jaarlijks wordt een jaarverslag gemaakt.• Het jaarverslag wordt tijdig geplaatst in het schooldossier bij de onderwijsinspectie

Kwaliteitszorg: tevredenheidsonderzoeken

Standaard

- Alle scholen maken gebruik van de tevredenheidsonderzoeken zoals die aangeboden worden door Vensters PO
- Het leerlingtevredenheidsonderzoek vindt jaarlijks plaats
- Het oudertevredenheidsonderzoek vindt een keer per twee jaar plaats
- Het personeeltevredenheidsonderzoek vindt een keer per twee jaar plaats, afwisselend door middel van de R&I en Vensters PO

Indicatoren

- Op alle drie onderzoeken wordt het landelijk gemiddelde gerealiseerd

Ambitie

PDCA cyclus

Werkafspraken

Financiële beheer: Begroting

Elk jaar stelt OPOA een begroting op in oktober. Voorafgaand hieraan worden de scholen op schoolniveau betrokken. De totaalbegroting wordt voorgelegd aan de GMR en audit commissie. De audit commissie heeft een adviserende rol. Tot slot moet de Raad van Toezicht en College van Bestuur de begroting goedkeuren.

Standaard
<ul style="list-style-type: none"> • OPOA-scholen krijgen vergoedingen voor materiële kosten en personele kosten • Extra investeringen moeten eerst goedgekeurd worden door het College van bestuur.
Indicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • De stafmedewerker financiën van OPOA controleert scholen op reële extra investeringen • OPOA-scholen ontvangen bekostiging aan de hand van het aantal leerlingen op de 1 oktober telling
Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • OPOA kiest er bewust voor om een negatief resultaat te begroten waarbij het bovenmatige kapitaal geleidelijk wordt afgebouwd. De investeringen worden aangewend voor betere realisatie van vastgestelde doelen en te bereiken onderwijsopbrengsten. • Kwalitatief goed onderwijs geven binnen optimale omstandigheden op basis van de budgetten zoals die jaarlijks worden verleend. • Scholen zijn financieel gezond (Scholen hebben een een sluitende meerjarenbegroting)
PDCA cyclus
<ul style="list-style-type: none"> • De stafmedewerker van OPOA evalueert jaarlijks in oktober de begroting van het huidige jaar op basis van kwartaaloverzichten en -facturen. • Tevens wordt er in oktober een begroting gemaakt voor het komend jaar. • OPOA controleert of de investeringen van afgelopen jaar zinvol waren.
Werkafspraken
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen gebeuren op basis van meerjarenbegroting • Scholen sturen facturen op naar OPOA. • Jaarlijks wordt de begroting voor het komend jaar opgesteld en het huidige schooljaar geëvalueerd n.a.v. het begrotingsgesprek dat het bestuur voert met de stafmedewerker financiën. • Opstellen van een kwalitatief goede meerjarenbegroting • Tussen de formele gesprekken door kunnen informele gesprekken plaatsvinden.

Kwaliteitszorg: Schoolzelfevaluatie

OPOA onderscheidt drie niveaus van zelfevaluatie:

- a. Schoolzelfevaluatie door middel van een verdiepte risicoanalyse
- b. Schoolzelfevaluatie door middel van schoolbezoek /collegiale visitatie
- c. School(zelf)evaluatie door middel van een audit

Niveau A. Schoolzelfevaluatie

De schoolzelfevaluatie wordt jaarlijks uitgevoerd door de school zelf eventueel in samenwerking met de stafmedewerker kwaliteit. De basis voor deze schoolzelfevaluatie is het kwaliteitshandboek van de stichting (zie bijlage *Kwaliteitshandboek OPOA*) en het beeld dat de school van zichzelf heeft (zie bijlage Niveau A-werkdocument 1 en 2: *Quick Scan Schoolzelfevaluatie en Onderlegger*)

Niveau B. Schoolbezoek /(collegiale) visitatie

Schoolbezoek/ (collegiale) visitatie vindt plaats op basis van een leervraag van de school en wordt uitgevoerd door collega's binnen de stichting onder regie van de stafmedewerker kwaliteit. De basis voor het schoolbezoek vormt de leervraag van de school en kan of de vorm van een visitatie of die van een collegiale visitatie hebben. (zie bijlage Niveau B- werkdocument 3 t/m 5: *Protocol, Routeplanner en Format verslaglegging schoolbezoek*)

Niveau C. Audit

Een audit heeft een curatele functie en wordt alleen ingezet op verzoek van de voorzitter van het college van bestuur. De onderzoeksvraag van het bestuur staat hierin centraal. De uitvoering kan zowel door externe als interne deskundigen gedaan worden. De stafmedewerker kwaliteit voert in opdracht van de voorzitter CvB de regie (zie bijlage niveau C-werkdocument 6 en 7: *Protocol en Routeplanner audit*)

Zie voor de uitwerking de bijlage: *Zien en gezien worden*

